

התחדשות יומיومية

דברים לשולחן שבת

יישוב מחדש

הרבי מליובאוויטש מבאר: "היום באתי", היינו דבכל יום ויום מחדש צריך לזכות לישב מחדש בארץ ישראל והוא על פי מה שנאמר 'ולא תקיא הארץ אתכם'.

ההדגשה "היום" אינה מתייחסת לאירועי העבר אלא לרגע הנוכחי. הקשר עם ארץ ישראל אינו זכות נרכשת שהתקבלה פעם והותרה לצמיתות, אלא זכות המתחדשת מדי יום. בכל יום ויום אנו צריכים להודות ולהצדיק את זכות קיומנו על הארץ הקדושה והמבורכת שנתן לנו ה'. אמנם הוא נתן לנו אותה לפני מאות ואלפי שנים, אבל עלינו החובה להרגיש כאילו הוא נתן לנו אותה היום ממש!

הרגשה זו גם מחייבת אותנו להיזהר ולהוסיף בשמירה על קדושת הארץ יחד עם ההודאה על הזכות הגדולה להתגורר בה.

זו גם הסיבה שהביכורים מובאים לכהן ולא למלך. הביכורים לא באים לבטא חגיגה לאומית-פוליטית על ההתיישבות והצמיחה בארץ, אלא חגיגה של התחדשות בקשר הרוחני והקדוש עם הארץ. הבאת הביכורים לכהן המייצג את מימד הקדושה, מסמלת את ההכרה שהחיים בארץ ישראל הם שליחות רוחנית מתמשכת.

להתחדש בכל יום

מצוות ביכורים מלמדת אותנו שחיים יהודיים אמיתיים אינם מצב סטטי של "הישגים רוחניים" אלא תהליך דינמי של התחדשות יומיומית. כל יום הוא "היום באתי" - הזדמנות חדשה לחזק את הקשר עם הקב"ה, עם התורה, עם הארץ, ועם השליחות שלנו בעולם.

אין להסתפק בדברים הטובים שהתרגלנו אליהם או בדרגה רוחנית שכבר הושגה. כל יום מחייב התחדשות ועליה. זה נכון בלימוד התורה, בקיום המצוות, ביחסים בין אדם לחברו, ובכל תחום של עבודת ה'.

פרשת כי תבוא מצווה התורה על מצוות הביכורים. כל אדם בארץ ישראל שצמחו אצלו פירות משבעת המינים - בין אם מדובר בחקלאי עם מטעים נרחבים ובין אם באדם פשוט עם עץ תאנה אחד בחצרו - חייב לעלות לירושלים ולהביא את הביכורים לכהן.

הרמב"ם מתאר את המסע: "כיצד מעלין את הביכורים? כל העיירות שבמעמד מתכנסות לעירו של מעמד כדי שלא יעלו יחידים, שנאמר ברוב עם הדרת מלך ... והשור הולך לפניו וקרניו מצופין זהב ועטרה של זית בראשו... והם הולכין בכל הדרך וקורין 'שמחתי באומרים לי בית יי' נלך' ולא היו מהלכין ביום אלא שתי ידות [חלק מהיום] בלבד...". א"כ מדובר במסע של שבועות ארוכים, באמצע העונה החקלאית, כאשר העבודה בשדות דורשת נוכחות מתמדת.

נשאלת השאלה: מדוע לא הסתפקה התורה במתן תרומה כרגיל? מה מחייב את המאמץ הייחודי הזה דווקא בביכורים? מהי הייחודיות בתרומה כה קטנה שדווקא בתרומה זו ישנו ציווי מיוחד לעשות אירוע וחגיגה כ"כ גדולה? כפי ששואל האלשיך הק': "החרדה אשר חרד הוא יתברך על מצות בכורים - שיחרד איש מביתו ומעירו וילך רגלי עם אשכול ענבים אחד ומן התאנים והרימונים מעט מזער ... ומה קול החרדה הזאת על שווי פחות מחצי דינר?".

"היום באתי"

בהבאת הביכורים ישנו ציווי מיוחד נוסף.

כאשר האדם המביא את הביכורים מגיע לבית המקדש, הוא אומר את פרשת "מקרא ביכורים": "ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלקיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו...".

נוסח זה מעורר קושיה עצומה: מדוע מביא הביכורים מזהיר "הגדתי היום" כאשר הוא מספר על אירועים שהתרחשו מאות שנים קודם לכן - יציאת מצרים, כיבוש הארץ? רש"י אמנם מסביר שהוא בא להבהיר שהפרשה נאמרת "פעם אחת בשנה ולא שתי פעמים", אולם נדרש הסבר עמוק יותר לחיבור בין "היום" לאירועי העבר.

שאלות לדיון משפחתי

שאלות לילדים:

1. איזה דבר יש לכם בבית שאתם שוכחים להודות עליו?
2. מה היה קורה אם הייתם צריכים להודות כל יום על הבית שלכם?
3. איך אפשר לזכור להודות על דברים שקורים לנו כל יום?
4. מה זה אומר שמשוהו "לא מובן מאליו"?
5. למה חשוב להודות על דברים שההורים נותנים לנו?

שאלות לבוגרים:

1. מתי אתם מרגישים שאתם לוקחים דברים טובים כמובנים מאליהם?
2. איך אפשר להפוך דברים שהפכו לשגרה, חזרה למשוהו מיוחד?
3. מה הדבר הכי בסיסי בחיים שלכם שאתם לוקחים כמובן מאליו?
4. האם לאחרונה הרגשתם באמת הכרת הטוב על משוהו שיש לכם כל יום?
5. מתי אתם הכי מודעים לטוב שיש לכם, בזמנים קלים או קשים?

סיפור לשבת

בערב ראש השנה תשפ"ב, אברך מביתר עילית, קיבל על עצמו הידור מצווה חדש לקראת השנה העומדת בפתח: להקפיד ליטול את הידיים לפני התפילה.

חכמינו למדו מהפסוק "שאו ידיכם קודש", שיש להיטהר לפני התפילה והאיש החליט שזאת תהיה התוספת שלו בפתחה של שנה. הוא חי בעיר חרדית שכל בית כנסת מתהדר בכיור מים בכניסה והידור המצווה היה קל לביצוע.

חלפו עשרה חודשים, ובשבוע האחרון של חופשת אב, הסיע את אשתו לרחוץ בחוף הים של תל אביב. עמדו בפניו שעתיים עד שרעייתו תשוב לרכב והוא החליט לרוץ על שפת נחל הירקון.

לקראת השקיעה שמע קריאות "מנחה, מנחה" ואנשים התאספו לתפילה. היה עליו למצוא מים לנטילת ידיים טרם התפילה, אבל לא נראה ברז באופן. חלף בו הרהור של קלות דעת, שהוא לא התכוון למנחה ליד שפת הים, אבל התחזק בהחלטתו למצוא מים. "הצלחתי להתמיד עשרה חודשים ולא אקלקל רגע לפני ראש השנה".

הוא לקח כוס חד פעמית וירד ממפלס ההליכה אל שפת הנחל כדי לשאוב ממימיו. לפתע ראה יד בתוך המים. לתומו חשב שמדובר ביד של בובה, אבל פתאום צץ ראש מאחורי היד. הוא נתן צרחה וקפץ פנימה. ילדה קטנה החליקה למי הירקון ואיש לא הבחין בה. כאיש עזרה ראשונה הוא עשה בזריזות מה שצריך: נתן לחיצה על הבטן והיא פלטה את המים החוצה. ההחלטה הטובה שלו מערב ראש השנה, העניקה חיים לילדה קטנה והצילה משפחה שלמה.